

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Η ΕΚΠΛΗΡΩΣΙΣ ΠΡΟΦΗΤΙΚΩΝ ΚΑΙΡΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΡΩΤΗΝ ΕΛΕΥΣΙΝ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

(Δανιήλ θ' 23-27)

Αἱ ἑβδομήκοντα ἑβδομάδες τῆς προφητείας τοῦ Δανιήλ. — Γεγονότα προλεχθέντα ὡς μέλλοντα νὰ πληρωθῶσιν ἐντὸς τοῦ εἰρημένου καιροῦ. — Ὁ καιρὸς τῆς ἐλευθέρως τοῦ Μεσδίου ἐνδεικνύμενος, καὶ ἀρχὴ τις προσδιοριζομένη ἐκ τοῦ τρόπου καθ' ὃν ὁ καιρὸς οὗτος ἐνδείκνυται. — Κλείς δι' ἄλλας χρονολογικὰς προφητείας. — Ὁ χρόνος τῆς σταυρώσεως τοῦ Μεσδίου ὑποδεικνύμενος. — Ἡ εἰδικὴ εὐνοία τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν Ἰσραήλ ὡς ἔθνος δυντυμθεῖσα ἐν δικαιοσύνῃ, ἀλλὰ δυνεχιθεῖσα εἰς ἄτομα. — Ἡ χρῆσις τοῦ Ἀγίου τῶν Ἀγίων. — Θλίψις ἐκχυνομένη ἐπὶ τῆς ἐρημώσεως (τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ ἔθνους).

«Ἐννόησον τὸν λόγον καὶ κατάλαβε τὴν ὀπτασίαν. Ἐβδομήκοντα ἑβδομάδες διωρίσθησαν ἐπὶ τὸν λαόν σου καὶ ἐπὶ τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν σου, διὰ νὰ συντελεσθῇ ἡ παράβασις, καὶ νὰ συντελεσθῇ ἡ ἐξιλέωσις περὶ τῆς ἀνομίας καὶ νὰ εἰσαχθῇ δικαιοσύνη αἰῶνιος, καὶ νὰ σφραγισθῇ ὕρασις καὶ προφητεία, καὶ νὰ χρυσθῇ ὁ Ἅγιος τῶν Ἀγίων. Γνώρισον λοιπὸν καὶ κατάλαβε ὅτι, ἀπὸ τῆς ἐξελεύσεως τῆς προσταγῆς τοῦ ν' ἀνοικοδομηθῇ ἡ Ἱερουσαλήμ, ἕως τοῦ Χριστοῦ τοῦ Ἡγουμένου θέλουσιν εἶσθαι ἑβδομάδες ἑπτὰ καὶ ἑβδομάδες ἐξήκοντα δύο [7+60+2=69]: θέλει οἰκοδομηθῇ πάλιν ἡ πλατεία καὶ τὸ τεῖχος, μάλιστα ἐν καιροῖς στενοχωρίας.

«Καὶ μετὰ τὰς ἐξήκοντα δύο ἑβδομάδας θέλει ἐκκοπῇ ὁ Χριστός, πλὴν οὐχὶ δι' ἑαυτόν. Καὶ ὁ λαὸς τοῦ Ἡγουμένου ὅστις θέλει ἐλθεῖ [ὁ Ρωμαῖος Ἡγεμὼν — ὁ Τίτος καὶ τὸ στράτευμα αὐτοῦ], θέλει ἀφανίσει τὴν πόλιν καὶ τὸ ἁγιαστήριον, καὶ τὸ τέλος αὐτῆς θέλει ἐλθεῖ μετὰ κατακλυσμοῦ, καὶ ἕως τοῦ τέλους τοῦ πολέμου εἶναι διωρισμένοι ἀφανισμοί. Καὶ (ὁ Μεσσίας) θέλει στερεώσει τὴν διαθήκην εἰς πολλοὺς ἐν μιᾷ ἑβδομάδι· [τῇ ἐβδομηκοστῇ, ἡ τελευταία ἑβδομάδι τῆς διαθήκης τῆς εὐνοίας]. Καὶ ἐν τῷ ἡμίσει τῆς ἑβδομάδος θέλει παύσει ἡ θυσία καὶ ἡ προσφορά, καὶ διὰ [ἐξαιτίας τῆς] τὴν ἐπέκτασιν τῶν βδελυγμάτων θέλει [ὁ Μεσσίας] καταστήσει αὐτὴν ἔρημον — ἕως τῆς συντελείας [τῆς συμπληρώσεως]· καὶ τὸ διορισθὲν [ἐν τῷ σχεδίῳ τοῦ Θεοῦ] θέλει ἐκχυθῇ ἐπὶ τοῦ ἐρημωμένου» [λαοῦ — τοῦ ἀντιπροσωπευομένου διὰ τῆς Ἱερουσαλήμ] — Δαν. θ' 23-27.

ΕΝΩ ἡ προφητεία αὕτη δεικνύει τὴν ἀρχὴν τοῦ «Θερισμοῦ» τοῦ Ἰουδαϊκοῦ αἰῶνος, καὶ τὴν παρουσίαν τοῦ Κυρίου ἡμῶν ἐν αὐτῷ ὡς τοῦ ἀρχιθεριστοῦ, ὑπάρχουσιν ἀφ' ἑτέρου πλεῖσται ὅσαι προφητεῖαι, αἵτινες ὑποδεικνύουσι πολὺ σαφέστερον τὴν ἀρχὴν τοῦ «θερισμοῦ» τοῦ Εὐαγγελικοῦ αἰῶνος, κατὰ τὸν ὁποῖον ὡσαύτως ὁ Κύριος ἡμῶν, ἐν τῇ δευτέρᾳ αὐτοῦ παρουσίᾳ, μέλλει νὰ

εἶναι ὁ ἀρχιθεριστής. Ἡ ἐκπλήρωσις τῆς προφητείας ταύτης εἶναι εἰκὼν τῆς ἐκπληρώσεως τῶν προφητειῶν ἐν γένει, καθιερούσα ἐν ταύτῃ ἀρχὴν τινα, ἀπαντῶσαν ἐν ἄλλῃ προφητείᾳ, τὴν ὁποίαν προοίοντες θέλομεν καταδείξει.

Ἐνῷ δὲ τοσαῦται προφητεῖαι συνδυναζόμεναι ὀρίζουσι καὶ ἐπικυροῦσι τὴν χρονολογίαν τῆς δευτέρας ἐλεύσεως τοῦ Χριστοῦ, ἡ ἀνωτέρω προφητεία καὶ μόνη ὑπέδειξε τὴν χρονολογίαν τῆς πρώτης παρουσίας. Ἐὰν ἡ ἐκπλήρωσις ταύτης ἀποδειχθῇ σαφῶς, αὕτη θέλει βοηθήσει ἡμᾶς ὅπως ὑπολογίσωμεν καὶ κρίνωμεν περὶ τῶν λοιπῶν προφητειῶν τῶν σχετιζομένων πρὸς τὴν δευτέραν παρουσίαν τοῦ Κυρίου. Οὗτος δὲ εἶναι ὁ λόγος δι' ὃν πραγματευόμεθα ἐνταῦθα τὴν ἐκπληρωθεῖσαν αὐτὴν προφητείαν, ὡς ἐπίσης διότι τινὲς τῶν ἐν αὐτῇ ὀριζομένων χρονολογιῶν θὰ χρησιμεύσωσιν ὅπως κατανοηθῶσιν ἐκ παραλλήλου πρὸς ἄλλας προφητείας, ἀναφερομένας εἰς τὴν δευτέραν τοῦ Χριστοῦ παρουσίαν, καὶ ἐν τοῖς ἐφεξῆς ἐξεταζόμενας.

Ὁ Δανιὴλ ἔσχε πολλὰς ὁράσεις, ὡς αὗται ἀναγράφονται ἐν τοῖς κεφαλαίοις β' δ' ζ' καὶ η' τῆς ὁμωνύμου αὐτῷ προφητείας, αἱ ὁποῖαι πᾶσαι προεικόνιζον μεγάλην εὐημερίαν καὶ ἀνύψωσιν εἰδωλολατρικῶν ἢ ἐθνικῶν βασιλειῶν· ἀλλὰ τὸ εἰδικὸν αὐτοῦ ἐνδιαφέρον συνεκεντροῦτο ἐν τῷ Ἰσραήλ· περὶ τοῦ μέλλοντος δὲ τοῦ Ἰσραήλ δὲν εἶχε ἀποκαλυφθῇ εἰς αὐτόν. Ἐγνώριζεν ἐν τούτοις ἐκ τῆς προφητείας Ἱερεμίου (Ἱερεμίας κθ' 10. Β' Χρον. λστ' 20-23) ὅτι ἡ ἐρήμωσις τῆς Ἰουδαίας ἤθελε διαρκέσει ἐπὶ ἑβδομήκοντα ἔτη· εἰξεύρων δὲ ὅτι ἡ συμπλήρωσις τῆς περιόδου ταύτης ἦν ἐγγύς (Δαν. θ' 2), ἐδεήθη θεομῶς εἰς τὸν Κύριον διὰ τὴν ἐπιστροφὴν τῆς εὐνοίας τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ (ἐδ. 17-19), τὰ δὲ προεκτεθέντα χωρία ἦν ἡ ἀπάντησις τοῦ Θεοῦ πρὸς αὐτόν διὰ τινος ἀγγέλου.

Ἡ δεικνυομένη ἐνταῦθα ὡς «διορισθεῖσα» («ἐκκοπεῖσα ἢ ἀποφασισθεῖσα») περίοδος τῆς ἱστορίας τοῦ Ἰσραήλ εἶναι «ἐβδομήκοντα ἑβδομάδες», ἀπὸ τινος ἀφετηρίας ἢ σημείου, — τοῦτέστιν, ἀπὸ τῆς ἐξελεύσεως τῆς προσταγῆς «ὅπως ἐπιστρέψωσι καὶ ἀνοικοδομήσωσι τὴν Ἱερουσαλήμ». (Σημειώσατε! ὄχι τὸν Ναόν). Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς περιόδου ταύτης μέγала γεγονότα ἐπρόκειτο νὰ λάβωσι χώραν. Ἡ πόλις ἤθελεν ἀνοικοδομηθῇ ὑπὸ δυσμενεῖς περιστάσεις (Νεεμ. δ'), ἐν καιροῖς στενοχωρίας, ἡ ἁμαρτία ἤθελε τελειώσει διὰ συνδιαλλαγῆς τινος, ἥτις ἔμελλε νὰ γείνη διὰ τὴν ἀνομίαν, καὶ δικαιοσύνη (δικαίωσις) ἤθελεν εἰσαχθῇ — οὐχὶ ὁμοία πρὸς ἐκείνην, ἥτις ἐπετελεῖτο ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος διὰ τοῦ αἵματος τῶν τῶν καὶ τράγων, ἀλλ' ἡ ἀληθὴς καὶ αἰώνιος δικαιοσύνη, ἥτις ἤθελεν ἐπέλθῃ διὰ τῆς θυσίας τοῦ Χριστοῦ. Εἰς τὸν Δανιὴλ ἐγνώσθη ὡσαύτως ὅτι, Ἐκεῖνος, Ὅστις ἔμελλε νὰ εἰσαγάγῃ τὰς καλλιτέρας θυσίας, ἤθελε παύσει διὰ τῆς θυσίας τοῦ τὰς τυπικὰς θυσίας καὶ προσφοράς τοῦ νόμου.

Κατὰ τὴν περίοδον ταύτην, ὁ Μεσσίας, ὁ ἀπὸ πολλοῦ προσδοκώμενος Σωτὴρ τοῦ Ἰσραήλ, ἤθελεν ἔλθει, 7 δὲ καὶ 62 ἑβδομάδες, ἥτοι ἑξήκοντα ἑννέα ἑβδομάδες, παρέχονται ὡς τὸ μέχρι τῆς παρουσίας τοῦ Μεσσίου χρονικὸν διάστημα. Μετὰ δὲ τοῦτο ἤθελεν ἐκκοπῇ, πλὴν οὐχὶ δι' ἑαυτὸν. Ἦθελεν ἐναπομείνει, λοιπόν,

μετὰ τὴν ἔλευσιν τοῦ Μεσοίου, μία ἑβδομάς, ἡ τελευταία, ἡ ἑβδομηκοστὴ ἑβδομάς τῆς ὑποσχεθείσης αὐτῆς εὐνοίας· ἐν δὲ τῷ μέσῳ τῆς ἑβδομάδος ἐκείνης προελέχθη ὅτι οὗτος ἤθελε κάμει νὰ παύσωσιν αἱ τυπικαὶ θυσίαι, δίδων «τὴν ψυχὴν Αὐτοῦ προσφορὰν περὶ ἁμαρτίας». — Ἦσα. γγ'. 10 — 12.

Αἱ ἑβδομήκοντα αὗται ἑβδομάδες, ἡ αἱ τετρακόσιαι καὶ ἑννεήκοντα ἡμέραι, ἀντεπροσώπουν τετρακόσια καὶ ἑννεήκοντα ἔτη, ἐκάστης συμβολικῆς ἡμέρας ἐκπροσωπούσης καὶ ἐν ἔτος. Οὕτω δὲ ἐκπληρωθέντων τούτων ἐν ταύτῃ, τῇ μόνῃ χρονικῇ προφητείᾳ, τῇ ἀμέσως σχετιζομένῃ πρὸς τὴν πρώτην ἔλευσιν, παρέχεται ἡμῖν διὰ ταύτης ἡ κλεῖς διὰ τινὰς ἄλλας προφητείας, αἵτινες θέλουσι καταδειχθῇ μετὰ ταῦτα ὡς ἀποκρυβεῖσθαι παρομοίως ἐν συμβολικοῖς ἀριθμοῖς — ἐκάστης ἡμέρας οὔσης ἀντὶ ἐνὸς ἔτους — μέχρις οὗ ὁ πρὸς λύσιν καὶ κατανόησιν αὐτῶν κατάλληλος καιρὸς ἐπέσῃ. Ἡ προφητεία αὕτη διετυπώθη οὕτως ὥστε ὁ τε Δανιὴλ καὶ οἱ λοιποὶ Ἰουδαῖοι ἠδύναντο, ἐὰν ἐπροτίμων, νὰ νομίζωσι ταύτην ἀπίθανον, καὶ σὺν τῷ χρόνῳ νὰ λησμονήσωσιν αὐτήν, ἢ νὰ τηρῇται αὕτη εἰς ἐνθύμησιν παρὰ «τῶν προσδεχομένων τὴν παράκλησιν (παρηγορίαν) τοῦ Ἰσραὴλ», καὶ οἵτινες ἠδύναντο νὰ συμπεραίνωσι τὴν συμβολικότητα τοῦ χρόνου, ὡς ἐν τῇ περιπτώσει τοῦ Ἰεζεκιήλ. (Κεφ. δ . 6.) Εἶναι ἀναμφίλεκτον ὅτι οἱ πιστοὶ ἐκ τούτων ἐγνώριζον νὰ προσδοκῶσι τὸν Μεσσίαν· εἶναι μάλιστα γεγραμμένον ὅτι ἅπας ὁ λαὸς ἐπρόσμενεν αὐτὸν (Λουκ. γ' . 15), καίτοι δὲν ἦσαν πάντες εἰς θέσιν νὰ δεχθῶσιν αὐτὸν καθ' ὃν τρόπον Αὐτὸς ἦλθε.

Παρατηρητέον ὅτι αἱ ἐξήκοντα ἐννέα συμβολικαὶ ἑβδομάδες, ἡ τὰ τετρακόσια καὶ ὀγδοήκοντα τρία ἔτη, καταλήγουσι μέχρι «Χριστοῦ τοῦ Ἡγουμένου», καὶ οὐχὶ εἰς τὴν ἐν Βηθλεὲμ γέννησιν τοῦ Ἰησοῦ. Ἡ Ἑβραϊκὴ λέξις **Μεσσίας**, ἀντιστοιχοῦσα πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν **Χριστός**, σημαίνει «ὁ Κεχρισμένος», καὶ εἶνε μᾶλλον τίτλος ἢ ὄνομα. Ὁ Ἰησοῦς δὲν ἦτο ὁ Κεχρισμένος, ὁ Μεσσίας, ὁ Χριστός, ἕως μετὰ τὸ βάπτισμά Του. Παράβαλλε Πράξεις ι' . 37, 38 καὶ Ματθ. γ' . 16. Ὁ Ἰησοῦς ἐχρίσθη διὰ Πνεύματος Ἁγίου ἀμέσως ἅμα ὡς ἀνεβῇ ἐκ τοῦ ὕδατος. Τοῦτο δὲ ἐγένετο ὅποτε ἀφίχθη εἰς

ἀνδρικὴν ἡλικίαν, ἥτοι εἰς τὸ τριακοστὸν αὐτοῦ ἔτος κατὰ τὸν Νόμον, ὑφ' ὃν ἐγεννήθη, καὶ ὑπὸ τὸν ὁποῖον Αὐτός τε καὶ πᾶς Ἰουδαῖος ὑπήγειτο, ἕως οὗ ἔθειτο τέλος εἰς τὴν κυριαρχίαν του, ἐκπληρώσας τοὺς ὅρους αὐτοῦ — «προσηλώσας αὐτὸν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ Του» Ἐπομένως αἱ ἐξήκοντα ἑννέα ἐβδομάδες τῆς παρούσης προφητείας καταλήγουσιν εἰς τὸν χρόνον τοῦ βαπτίσματος καὶ τῆς κρίσεώς Του, ἀπὸ τοῦ ὁποῖου χρόνου καὶ ἐντεῦθεν, καὶ οὐχὶ πρότερον, ἐλογίζετο ὡς ὁ Μεσσίας, ὁ Χριστός, ὁ Κεχρισμένος. Συνεπῶς αἱ ἐξήκοντα ἑννέα ἐβδομάδες, ἡ τὰ τετρακόσια ὀγδοήκοντα τρία ἔτη, ἔληξαν κατὰ τὸ φθινόπωρον τοῦ 29ου ἔτους Μ. Χ. Καὶ εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ ἐξεπληρώθη τὸ μέρος ἐκεῖνο τῆς προφητείας, τὸ ὁποῖον λέγει «Ἀπὸ τῆς ἐξελεύσεως τῆς προσταγῆς τοῦ ν' ἀνοικοδομηθῇ ἡ Ἱερουσαλήμ, ἕως τοῦ Χριστοῦ τοῦ Ἡγουμένου, θέλουσιν εἶσθαι ἐβδομάδες ἑπτὰ, καὶ ἐβδομάδες ἐξήκοντα δύο» [ἐξήκοντα ἑννέα ἐβδομάδες]. — Δαν. θ.' 25 Ἐντεῦθεν ὁρμώμενοι, εὐρίσκομεν τὴν ἐβδομηκοστὴν ἐβδομάδα ἐκπληρωθεῖσαν ἀκριβῶς ὡς καὶ αἱ λοιπαὶ — ἕκαστον ἔτος ἀντὶ μιᾶς ἡμέρας.

Πλεῖστοι γράψαντες ἐπὶ τοῦ ζητήματος ἤρξαντο ὑπολογίζοντες τὴν περίοδον ταύτην ἀπὸ τοῦ ἐβδόμου ἔτους τοῦ Ἀρταξέρξου, ὁπότε ἐχορηγήθη εἰς τὸν Ἑσδραν ἡ ἄδεια (Ἑσδρας ζ' 7-14), ἥτις ὑποτίθεται ὅτι εἶναι ἡ ἐκτέλεσις τοῦ διατάγματος τοῦ Κυρίου. Σημειωτέον ἐν τούτοις ὅτι ἡ διαταγὴ τοῦ Κύρου ἀπέβλεπε τὴν οἰκοδομὴν τοῦ οἴκου τοῦ Κυρίου — τοῦ Ναοῦ, καὶ τοῦ τείχους τῆς αὐλῆς αὐτοῦ. Ἀλλ' ὑπῆρχεν ἕτερόν τι διάταγμα ἐκδοθὲν κατὰ τὸ εἰκοστὸν ἔτος τοῦ Ἀρταξέρξου, καὶ δι' οὗ ἐπετρέπετο εἰς τὸν Νεεμίαν, νὰ ἀνοικοδομήσῃ τὰ τεῖχνη τῆς Ἱερουσαλὴμ, τὰ ὁποῖα κατὰ τὸν χρόνον ἐκεῖνον διετέλουν εἰσέτι ἀνεπισκεύαστα. (Νεεμ. β. 3 - 8, σι' 15, ζ'. 1) Ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως, ὅθεν, τοῦ διατάγματος τούτου «νὰ ἀνοικοδομηθῇ, ἡ Ἱερουσαλήμ», δέον νὰ χρονολογηθῇ ἡ προφητεία αὕτη τοῦ Δανιήλ. Ἡ ὅλη, λοιπόν, ἱστορία τοῦ ζητήματος διατελεῖ ἐν ἀρμονίᾳ πρὸς τὴν προφητείαν, μιᾶς καὶ μόνης φαινομενικῆς ἀντιρρήσεως ὑφισταμένης, καθ' ὅσον ἀφορᾷ ταύτην, ἐν τινι προφητείᾳ τοῦ Ἡσαΐου, ὅστις προεφήτευσεν περὶ τοῦ Κύρου, ὅτι οὐχὶ

μόνον «θέλει ἐπιστρέψει τοὺς αἰχμαλώτους μου» ἀλλ' ὡσαύτως διὰ «Αὐτὸς θέλει οἰκοδομήσει τὴν πόλιν μου» (Ἑσα. με'. 13). Περὶ τῆς κατὰ φαινόμενον ἀντιφάσεως ταύτης λέγομεν τὰ ἐξῆς: Ἡ λέξις, ἣτις μεταφράζεται ἐνταῦθα **πόλις**, εἰς τὸ Ἑβραϊκὸν πρωτότυπον εἶναι **יָר**, καὶ σημαίνει μέρος τετειχισμένον. Ἐννοοῦμεν, ὅθεν, τὰ τεῖχη τῆς αὐλῆς τοῦ Ναοῦ ἀναφερόμενα ἐνταῦθα· πρὸς τοῦτο δὲ συμφωνοῦσι καὶ τὰ προεκτεθέντα γεγονότα. Ἡ αὐτὴ λέξις **יָר** μεταφράζεται **αὐλή** εἰς **B' Βασιλέων κ' . 4**.

Ἡ χρονολογία τῆς ἀποστολῆς τοῦ Νεεμίου ἀναγράφεται κοινῶς ὡς γενομένη κατὰ τὸ 445 π. Χ. Ἀλλ' ὁ Δρ. Hale, ἐν τῷ περὶ χρονολογιῶν συγράμματι του (σελ. 449 καὶ 531), καὶ ὁ Δρ. Priestlie, ἐν εἰδικῇ πραγματείᾳ ἐπὶ τῆς «Συμφωνίας τῶν Εὐαγγελιστῶν» (σελ. 24 — 38), ἀποδεικνύουσιν διὰ τὴν κοινὴν αὕτη πεποίθησιν τυγχάνει ἑλλιπὴς κατὰ ἑννέα ἔτη· ὁπότε, τὸ ἔτος 454 π. Χ., ἀποδεικνύεται ὡς ἡ ἀληθὴς χρονολογία τῆς ἀποστολῆς τοῦ Νεεμίου· πρὸς τὴν χρονολογίαν δ' αὐτὴν συμφωνεῖ καὶ ἡ πρόρρησις τοῦ Δανιὴλ (κεφ. θ' 25), ἡ ἀφορῶσα τὸ διάταγμα περὶ ἀνοικοδομῆς τῆς Ἱερουσαλήμ.

Ἀφοῦ λοιπὸν ἐξήκοντα ἑννέα ἑβδομάδες (7 καὶ 62), ἥτοι 483 ἔτη καταλήγουσιν εἰς τὸν Μεσσίαν (τὸν Κεχρισμένον) τὸν Ἠγεμόνα, ἀφαιροῦντες ἀπὸ τῆς περιόδου ταύτης τῶν ἐξήκοντα ἑννέα συμβολικῶν ἑβδομάδων, ἡ τετρακοσίων καὶ ὀγδοήκοντα τριῶν (483) ἔτων, τετρακόσια πεντήκοντα τέσσαρα (454) ἐτη Π. Χ., ὡς τὴν πραγματικὴν χρονολογίαν τοῦ περὶ ἀνοικοδομήσεως τῆς Ἱερουσαλήμ διατάγματος, τὸ ὑπόλοιπον—29ον ἔτος Μ. Χ.—εἶναι τὸ ἔτος κατὰ τὸ ὁποῖον ὁ Κεχρισμένος (Μεσσίας) ἔδει νὰ φανερωθῇ. Καὶ τοῦτο εἶναι ἐν πλήρει ὁμοφωνίᾳ πρὸς ὃ τι ἔχομεν ἤδη καταδείξει, δηλ. διὰ τὸ Ἰησοῦς ἐβαπτίσθη ὑπὸ τοῦ Ἰωάννου, καὶ ἔλαβε τὸ χρίσμα τοῦ Πνεύματος, εἰς τὸ 29ον ἔτος Μ. Χ., περὶ τὴν 3ην Ὀκτωβρίου, καθ' ὃν χρόνον ἦτο τριάκοντα ἔτων ἡλικίας, συμφώνως πρὸς τὴν πραγματικὴν χρονολογίαν τῆς γεννήσεώς του, ὡς αὕτη ἐξετέθη εἰς τὸ προηγούμενον κεφάλαιον.

Ἡ διακονία τοῦ Κυρίου ἡμῶν διήρκεσεν ἐπὶ τρία καὶ ἥμισυ ἔτη, κλείοντα μὲ τὴν σταύρωσιν αὐτοῦ, εἰς τὸ Πάσχα, κατὰ

τὴν ἀνοιξιν τοῦ 33ου ἔτους *M. X.* Ἐν τούτῳ δὲ ἐξεπλήρωσεν ἀκριβῶς τὴν προφητείαν περὶ τῆς ἐπιλοίπου ἢ τελευταίας ἐβδομάδος (τῶν ἐπὶ αἰῶν), τῆς ὑποσχεθείσης εὐνοίας ἢ χάριτος, ἣτις (προφητεία) λέγει· «Καὶ μετὰ τὰς ἐξήκοντα δύο (καὶ ἐπτά) ἐβδομάδας θέλει ἐκκοπῇ ὁ Χριστὸς, πλὴν οὐχὶ δι' ἑαυτὸν» — «καὶ ἐν τῷ ἡμίσει τῆς ἐβδομάδος [τῆς ἀπομενούσης — τῆς 70ῆς] θέλει [κάμει νὰ] παύσει ἡ θυσία καὶ ἡ προσφορά».

Αἱ κατὰ τὸν Νόμον προσφερόμεναι θυσίαι ἔπαυσαν ἐνταῦθα. Οὐχὶ οὗτοι δὲν προσεφέροντο τοῦ λοιποῦ ζῶα, θυμίαμα κ.λ.π., ὑπὸ τῶν ἱερέων, διότι ταῦτα ἐξηκολούθησαν προσφερόμενα παρ' αὐτῶν ἀνὰ πᾶν ἔτος, ἀλλ' ὅτι ταῦτα δὲν ἦσαν πλέον δεκτὰ ὑπὸ τοῦ Ἰεχωβά, καὶ δὲν ἦσαν, ὅφ' οἵανδήποτε ἔποιν, θυσίαι ὑπὲρ ἁμαρτίας. Τῆς ἀληθοῦς θυσίας ἀπαξ ἐλθούσης, τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ «ἀθειήσαντος τὴν ἁμαρτίαν διὰ τῆς θυσίας αὐτοῦ» (Ἑβρ. θ'. 26), ὁ Ἰεχωβά δὲν ἠδύνατο ν' ἀναγνωρίσῃ πλέον ἄλλας προσφοράς ὡς θυσίας, οὐδὲ ἀνάγκην τινὰ διὰ τοιαυτάς.

Ἐκεῖ, ἐπὶ τοῦ σταυροῦ, ὁ Μεσσίας, δοτις ἐπὶ τρία καὶ ἥμισυ ἔτη ἐθυσίαζεν ἑαυτὸν, ἐτελείωσε τὸ ἔργον (Ἰωάν. ιθ'. 30), καὶ ἔθετο τέρμα εἰς τὴν ἁμαρτίαν, ποιήσας πλήρη καὶ τελείαν ἐξιλέωσιν καὶ συνδιαλλαγὴν πρὸς τὸν Θεὸν διὰ τὴν ἀνομίαν τῶν ἀνθρώπων, εἰσαγαγὼν οὕτω διὰ πᾶσαν τὴν ἀνθρωπότητα δικαιοσύνην αἰώνιον ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας, ἀντὶ τῆς ἐνιαυσίου τυπικῆς δικαιώσεως τῆς ἐπιτελουμένης διὰ τῶν τύπων τοῦ τυπικοῦ λαοῦ, τοῦ Ἰσραήλ. Ὁ θάνατος τοῦ Μεσσίου ἦν ἐπίσης ἡ σφραγὶς — ἡ ἐγγύησις τῆς ἐκπληρώσεως — πασῶν τῶν δράσεων καὶ προφητειῶν τῶν μελλουσῶν εὐλογιῶν, καὶ τοῦ «χρόνου τῆς ἀποκαταστάσεως πάντων, ὧν ἐλάλησεν ὁ Θεὸς διὰ στόματος τῶν ἁγίων ἀπ' αἰῶνος αὐτοῦ προφητῶν». (Πράξ. γ'. 21). Αἱ ὑποσχέσεις δ' ἐκεῖναι, τῆς τε Ἀβρααμιαίας καὶ τῆς Καινῆς Διαθήκης, ἐξησφαλίσθησαν διὰ τοῦ τιμίου Αὐτοῦ αἵματος (Λουκᾶς κβ'. 20. Α'. Κορθ. ια'. 25), τὸ ὅποῖον λαλεῖ καὶ ἐπαγγέλλεται καλλίτερα δι' ἡμᾶς παρὰ τὸ αἷμα τῶν ταύρων καὶ τράγων — αἰώνιον δικαιοσύνην καὶ ἀποβολὴν ἁμαρτίας διὰ πάντας τοὺς δε-

χομένους Αὐτόν. Εἰς τὸ ὑπόλοιπον δὲ, ἢ ἕτερον ἡμῖν τῆς πρὸς τὸν Ἰσραὴλ εὐνοίας—εἰς τὰ τρία καὶ ἡμῖν ἔτη, ἀρχίζοντα ἀπὸ τῆς Πεντηκοστῆς, οἱ ὁπαδοὶ αὐτοῦ, «οἱ ἅγιοι τῶν ἁγίων» τοῦ ἔθνους ἐκείνου, ἐχρίσθησαν μὲ τὸ "Ἁγιον Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ, ὡς ὁ Μεσσίας εἶχε χρισθῆ κατὰ τὸ τέλος τῆς ἑξηκοστῆς ἐννάτης ἑβδομάδος.

Τοιοῦτοιτρόπως ἐξεπληρώθησαν τὰ ἐν τῷ 24ῳ ἐδαφίῳ τῆς προφητείας ταύτης ἀναγραφόμενα: «Ἑβδομήκοντα ἑβδομάδες διωρίσθησαν **ΕΠΙ ΤΟΝ ΛΑΟΝ ΣΟΥ**, καὶ ἐπὶ τὴν πόλιν σου τὴν ἁγίαν—(α) διὰ νὰ συντελεσθῇ ἡ παράβασις, καὶ νὰ τελειώσωσιν αἱ ἁμαρτίαι, καὶ νὰ γείνη ἐξιλέωσις περὶ τῆς ἀνομίας, καὶ νὰ εἰσαχθῇ δικαιοσύνη αἰώνιος—(β) καὶ νὰ σφραγισθῇ ὄρασις καὶ προφητεία—(γ) καὶ νὰ χρισθῇ ὁ "Ἅγιος τῶν ἁγίων». Ἡ προφητεία δὲν ἐδείκνυνεν ὅτι ὁλόκληρον τὸ ἔργον αὐτὸ ἤθελεν ἀναβληθῆ μέχρι τῆς τελευταίας «ἑβδομάδος», ὅποτε ὁ Μεσσίας ἤθελεν εἶσθαι παρὼν· ἀναμφιβόλως δὲ οὗτοι ἠνόησαν ταύτην ὡς σημαίνουσιν μέγα ἀναμορφωτικὸν ἔργον **ὑπὲρ αὐτῶν**, ὅπερ ἤθελε παρασκευάσει αὐτοὺς διὰ τὸν Μεσσίαν, καὶ τὴν ὑπ' αὐτὸν χρίσιν τοῦ ἔθνους των, ὡς τοῦ «μᾶλλον ἁγίου» λαοῦ, ὅπως εὐλογήσῃ τὸν κόσμον ἐν γένει. Δὲν εἶχον εἰσέτι διδαχθῆ διὰ πείρας τόσων αἰώνων ὅτι αὐτοὶ ἦσαν ἀνίκανοι νὰ ἀποβάλλωσι τὴν ἁμαρτίαν, καὶ κάμωσιν ἐξιλέωσιν περὶ τῆς ἀνομίας, καὶ ὅτι ἤθελεν ἀπαιτηθῆ τελεία ἀπολυτρωτικὴ θυσία ὅπως ἐπιτελέσῃ τὸ μέγα τοῦτο ἔργον τῆς ἐξαλείψεως τῆς ἁμαρτίας καὶ δικαιώσεως τῶν καταδικασμένων.

Ἀφ' ἑτέρου, καίτοι ἡ τοῦ Δανιὴλ προφητεία δεικνύει ὅτι ὁ Μεσσίας ἤθελεν ἐκκοπῇ [ἀποθάνει] ἐν τῷ μέσῳ τῆς τελευταίας ἑβδομάδος, δὲν ἐδείκνυνεν ὅτι τὸ σύνολον τοῦ λαοῦ του ἤθελον εἶσθαι **βέβηλοι**, καὶ, ἐπομένως, ὅτι ἤθελον ἀπορριφθῆ, ὡς ἀπερρίφθησαν, ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἑβδομάδος ἐκείνης (Ματθ. κγ'. 38). Ἄλλος τις προφήτης εἶχεν εἶπει «ὅτι θέλει τελειώσει τὸ ἔργον, καὶ συντέμει λογαριασμὸν μετὰ δικαιοσύνης (δικαίως)· τὸ πᾶν δὲ ἐτελείωσε ἐν τῇ ἡμισείᾳ ἑβδομάδι (τρία ἔτη καὶ ἡμῖν) τῆς διακονίας τοῦ Ἰησοῦ, ἐξαιρέσει μόνον τῆς χρίσεως τῶν ἁγίων τῶν ἁγίων.

Τί νὰ εἰπωμεν ὁμῶς περὶ τοῦ ἐπιλοίπου τῆς ἐβδομηκοσιτῆς ἐβδομάδος, τῶν τριῶν καὶ ἡμίσεος ἑτῶν αὐτῆς, τὰ ὁποῖα παρειδύθησαν καὶ πέραν τῆς σταυρώσεως, Πῶς, ἐνῶ δ' Ἰεχωβά ὑπeschέθη νὰ διορίσῃ ἐβδομήκοντα ἐβδομάδας εὐνοίας πρὸς τὸν Ἰσραήλ, παρέσχεν ὁμῶς εἰς αὐτοὺς πράγματι ἐξήκοντα ἐννέα καὶ ἡμίσειαν μόνον; Ἐκ πρώτης ὄψεως τοιαύτην ἀντίληψιν παρουσιάζει τὸ ζήτημα, ἰδίως ὁπότε ἀναμνησθῶμεν ὅτι ἦτο πέντε ἀκριβῶς ἡμέρας πρὸ τοῦ θανάτου Του, «ἐν τῷ ἡμίσει τῆς ἐβδομάδος», ὁπότε δ' Ἰησοῦς ἔκλαυσε διὰ τὴν πόλιν των, καὶ ἐγκατέλιπεν αὐτοὺς εἰπὼν «Ἴδου ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ἡμῶν» Πλὴν δὲν ἔχει οὕτως Ὁ Ἰεχωβά ἐγνώριζε τὸ τέλος ἀπὸ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ καὶ ὁπότε ὑπeschέθη ἐβδομήκοντα ἐβδομάδας ἡνόει αὐτὰς πλήρης. Ἐπομένως δεόν νὰ ἀναζητήσωμεν διὰ τὴν παράτασιν τῆς εὐνοίας ἐπὶ τοῦ λαοῦ, ἐπὶ τρία ἔτη καὶ ἥμισυ, μετὰ τὴν σταύρωσιν, μ' ὅλον ὅτι οὗτοι εἶχον ἐγκαταλειφθῇ ὁλοσχερῶς ὡς ἔθνος

Ὅτι οἱ Ἰσραηλῖται ὡς ἔθνος δὲν ἦσαν εἰς θέσιν νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς δέκται τῆς πρώτης ἢ πνευματικῆς χάριτος (ἀλλ' οὐδὲ καὶ τῆς ἐπιγείου τοιαύτης ἀκόμῃ), τοῦτο κατεδείχθη διὰ τῆς παρ' αὐτῶν ἀπορρίψεως τοῦ Μεσσίου, ὡς ὁ Θεὸς εἶχε προῖδει καὶ προείπει· συνεπῶς ἦν ἀνωφελὲς δι' αὐτοὺς ἡ παράτασις τῆς ἐθνικῆς αὐτῶν δοκιμασίας πέραν τοῦ ἡμίσεος τῆς ὁρισθείσης ἐβδομηκοσιτῆς ἐβδομάδος των, καὶ συνετομεύθη ἐκεῖ, ὁπότε καὶ ἀφένθησαν «ἔρημοι» — ἀπερριμμένοι ἐκ τῆς εὐνοίας. Κατὰ τὴν διάρκειαν ὁμῶς τοῦ ἐπιλοίπου μέρους (τῶν τριῶν ἑτῶν καὶ ἡμίσεος) τῆς περιόδου των ταύτης, ἡ εὐνοία αὕτη **νῦξησε**, καίτοι περιορισθεῖσα εἰς τὸ **ὑπόλοιπον**, τοὺς ἀγιωτέρους, τοὺς καθαρωτέρους καὶ καταλληλοτέρους ἐξ αὐτῶν, τοὺς ὁποίους καὶ μόνον ἡδύνατο αὕτη νὰ ὠφελήσῃ. Ἡσα. ι'. 22, 23. Παράβαλ. Ρωμ. θ'. 28). Ἡ αὔξησις αὕτη τῆς εὐνοίας συνιστατο εἰς τὸ γεγονὸς ὅτι εἰς τὸ ὑπόλοιπον αὐτὸ ἐχαρίσθησαν τρία καὶ ἥμισυ ἔτη ἀποκλειστικῆς δι' αὐτοὺς διακονίας καὶ φροντίδος, μετὰ τῶν ἐπιπροσθέτων πλεονεκτημάτων τῆς οἰκονομίας τοῦ Πνεύματος, ἥτις, ἀρχίσασα ἀπὸ τῶν μαθητῶν κατὰ τὴν Πεντηκοστὴν, ἐπεσκέφθη πιθανῶς ὅλον τὸν ὠριμον σῖτον τοῦ ἔθνους ἐκεί-

νου, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς περιόδου ἐκείνης τῆς εἰδικῆς εὐνοίας. "Ορα Πράξεις β . 41 καὶ δ' . 4 διὰ τὰ ἀποτελέσματα τῶν πρώτων ὀλίγων ἡμερῶν.

Οὗτος δὲ ἦτο ὁ λόγος δι' ὃν, καίτοι ὁ Ἰησοῦς ἐγεύθη θάνατον ὑπὲρ παντὸς ἀνθρώπου, καὶ τὸ Εὐαγγέλιον ἐπρόκειτο νὰ κηρυχθῇ πρὸς πάντας ἐν τούτοις, αἱ ὁδηγίαι αὐτοῦ πρὸς τοὺς μαθητάς του ἦσαν ὅπως τὸ ἔργον τοῦ κηρύγματος ἀρχίσωσιν ἀπὸ τῆς Ἱερουσαλὴμ. Οὐδ' ὥφειλον οὗτοι νὰ ἐγκαταλείψωσι τὸ εἰδικὸν τοῦτο ἔργον, ἢ νὰ προσφέρωσι τὴν χάριν τῆς νέας οἰκονομίας πρὸς οἰουσδήποτε ἄλλους, ἕως οὗ τὰ τρία ἔτη καὶ ἥμισυ τῆς πρὸς τὸν Ἰσραὴλ ὑποσχεθείσης εὐνοίας συμπληρωθῶσιν, ὁπότε ὁ Θεὸς ἀπέστειλε ταύτην εἰδικῶς εἰς τοὺς Ἐθνικοὺς ἐπίσης, ὡς καὶ εἰς τοὺς Ἰουδαίους—Πράξεις κεφ. ι .

Τὴν ἀκριβῆ χρονολογίαν τῆς ἐπιστροφῆς τοῦ Κορνηλίου οἱ χρονολόγοι εὗρισκουν μόνον κατὰ συμπερασμόν· ἐπομένως αὕτη ὑπολογίζεται ποικιλοτρόπως ὡς συμπεσοῦσα ἀπὸ τοῦ 37 μέχρι τοῦ 40 ἔτους Μ. Χ. Ἀλλὰ μὲ τὴν ὑπὸ ἐξέτασιν ἀξιοσημεῖωτον αὐτὴν προφητείαν ὑπ' ὅπιν, δὲν ἀμφιβάλλομεν διὰ αὕτη ἔλαβε χώραν κατὰ τὸ φθινόπωρον τοῦ 36ου ἔτους Μ. Χ., διότι τότε ἔληξαν αἱ ἐβδομήκοντα ἐβδομάδες, ἢ τὰ 490 ἔτη τῆς πρὸς τὸν Ἰσραὴλ εὐνοίας. Ἀφοῦ λοιπὸν ἡ πρὸς αὐτοὺς ἀποκλειστικὴ εὐνοία ἔληξε κατὰ τὴν περίοδον ταύτην, αὕτη λίαν εὐλόγως δύναται νὰ ὁρισθῇ ὡς ὁ χρόνος τῆς ἀποστολῆς τοῦ Εὐαγγελίου πρὸς τοὺς Ἐθνικοὺς. Οἱ Ἰσραηλῖται δὲν ἀπεστερήθησαν βεβαίως τοῦ Εὐαγγελίου μετὰ ταῦτα, ἀλλ' ἡ πρὸς αὐτοὺς πολιτεία τῶν Ἀποστόλων ἦτο ἡ αὐτὴ ὡς καὶ πρὸς τοὺς ἔθνικοὺς, καίτοι αἱ προλήψεις αὐτῶν περιήγαγον, ἀναμφιβόλως, τὸ ὑπόλοιπον αὐτῶν εἰς ἥτιον εὐνοϊκωτέραν θέσιν. Τῶν ἀγιωτέρων ἐξ αὐτῶν ἐκλεγέντων ἤδη, τὸ εὐαγγέλιον δὲν περιορίσθη εἰς αὐτοὺς πλέον ἀποκλειστικῶς, ἀλλ' ἦν ἐλεύθερον διὰ πᾶν κτίσμα ἔχων οὕς ἵνα ἀκούῃ.

Μετὰ τὰς ἐβδομήκοντα ἐβδομάδας ἐπῆλθον αἱ ἐν ταῖς τελευταίαις προτάσεσι τῶν ἐδαφίων 26 καὶ 27 ἀναφερόμεναι θλίψεις καὶ ἀφανισμοί. Ὁ Ρωμαῖος ἡγεμὼν ἐπῆλθε καὶ κατέστρεψε τὴν πόλιν καὶ τὸ ἁγιαστήριον, καί, δίκην κατα

κλυσμοῦ, ἀφῆκεν ὀπισθεν αὐτοῦ τρομερὰν ἐρήμωσιν καὶ καταστροφὴν. Ὁ Μεσσίας δέ, τὸν ὅποιον οὗτοι ἀπέρριψαν, ἐπέτρεψε νὰ ἐπέλθωσι παντοῖα δεινοπαθήματα ἐπὶ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ ἔκτοτε, καὶ θέλει ἐξακολουθεῖ ἐπιτρέπων ταῦτα μέχρι «τῆς συντελείας τοῦ καιροῦ», ἕως οὗ οὗτοι ἐπαρκῶς δοκιμάσωσι τὰς συνεπειὰς τῆς ἀπορρίψεώς του, καὶ ἕως οὗ Αὐτὸς πάλιν θέλει εἰπεῖ: «Λαλήσατε παρηγορητικὰ πρὸς τὴν Ἱερουσαλήμ, καὶ φωνήσατε πρὸς αὐτήν, ὅτι ὁ καιρὸς τῆς ταπεινώσεως αὐτῆς ἐπληρώθη, ὅτι ἡ ἀνομία αὐτῆς συνεχωρήθη» (Ἦσα μ'. 2.) Ἐν τῷ μεταξὺ τὸ διωρισμένον θέλει ἐκχυθῇ ἐπὶ τὴν ἐρήμωσιν, (ἢ τὸν ἀπερριμένον λαόν), ἕως οὗ τὸ ποτήριον αὐτῶν ὑπερεκχειλίσῃ ὑπὸ λύπης—μέχρι τῆς ἡμέρας ὅποτε θέλουσιν εἰπεῖ, «Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου». Ἡ ἡμέρα ἐκείνη τῆς ἀπολυτρώσεως τοῦ Ἰσραὴλ προσεγγίζει ἤδη, δόξα εἰς τὸν Θεόν· καίτοι δὲ ἡ ἐρήμωσις καὶ στενοχωρία αὐτῶν δὲν ἔληξαν εἰσέτι, ἐκάστη ὥρα ἐπισπεύδει τὸν καιρὸν, καθ' ὃν ἡ ὑπὸ τῶν προλήψεων τετυφλωμένη διάνοιά των θέλει ἐπιβλέπει ἐναργῶς εἰς ἐκεῖνον τὸν Ὅποιον ἐξεκέντησαν, ὅποτε καὶ θέλουσι πενθήσει δι' αὐτὸν ὡς πενθεῖ τις διὰ τὸν μονογενῆ αὐτοῦ.—Ζαχαρ. ιβ'. 10.

Ἐπειδὴ δὲ πολλοί, ἀναγινώσκοντες τὴν ἐνταῦθα ἐξέταση οὐδεὶς περικοπήν, περιέπεσαν εἰς μεγάλην σογχυσιν καὶ πλάνην, ἀποτυχόντες νὰ κατανοήσωσιν ὀρθῶς τὴν σειρὰν τῶν λόγων τοῦ προφήτου, συγχύσαντες Μεσσίαν (Χριστὸν) τὸν Ἀρχοντα πρὸς τὸν Ρωμαίων ἄρχοντα, κλπ., συνιστῶμεν τὴν ἐν προσοχῇ μελέτην τῆς Γραφικῆς αὐτῆς περικοπῆς, ὡς αὕτη ἐκτίθεται ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ παρόντος κεφαλαίου, μετὰ τῶν σημειουμένων παρενθέσεων, καὶ τῶν ἐν ἀγκύλαις ἐπεξηγηματικῶν σημειώσεων.